

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Asia: lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsästysasetuksen muuttamisesta (MMM Dnro 99/01.02/2018, 13.2.2018)

BirdLife Suomi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta. BirdLife Suomi ry on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä maamme 30 lintuyhdistyksen keskusjärjestö. Tavoitteenamme on linnustonsuojelun ja lintuharrastuksen kautta edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja kestävä kehitystä.

Yleisenä huomiona metsästysasetuksen muutosehdotuksesta toteamme, että olemme hyvin pettyneitä siihen, että useimpien riistalintujen vähenemisestä huolimatta asetusluonnoksessa esitetään lintujen metsästyksen tehostamista. Muutoksen perustelujen mukaan **ministeriö näkee riista-asioissa ensisijaiseksi roolikseen metsästäjien harrastusmahdollisuuksien parantamisen** sen sijaan, että ministeriö varmistaisi riistakantojen hyvinvoinnin ja yleisen edun toteutumisen.

Ministeriön perustelujen mukaan asetusehdotuksen tavoitteena on muiden muassa hyvinvoinnin lisääminen uusien metsästysmahdollisuuksien muodossa. Pidämme tätä tavoitetta lähtökohtaisesti ongelmallisena. Saamiemme palautteiden mukaan ministeriön esittämät metsästysaikojen pidennykset ovat aiheuttaneet lintuja harrastavissa ja luontoa suojelevissa kansalaisissa pelkäämistä huolta ja ahdistusta. Lainsäädäntöä ei pidä muuttaa, eikä muutoksia perustella vain tietyn muutoksesta hyötyvän tahon näkökulmasta, vaan lakien säätämisessä on aina huomioitava kaikki yhteiskunnan toimijat sekä yleinen etu.

5 a §

Ministeriö esittää 5 a §:n muutoksella saalisilmoitusvelvollisuutta vähentyneille 12 riistavesilintulajille. Pidämme saaliin ilmoitusvelvollisuutta lähtökohtaisesti oikeana ratkaisuna, mutta **ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea kaikki lajeja**. Olemme vuonna 2010 esittäneet ministeriölle, että kaikkien metsästyksessä saaliiksi saatujen eläinten saalisilmoitus tulee säätää velvoitteeksi. Osaa riistasorsia koskeva ilmoitusvelvollisuus tuottaa otoskertymältään vinoutunutta aineistoa, joka on käyttöarvoltaan vähäinen.

Lakiesityksessä esitetään saalisilmoituksia ratkaisuksi metsästyksen kestävyuden turvaamiseksi. Vapaasti yli 300 000 metsästäjän metsästettävistä olevista riistavesilintulajeista useiden kannat ovat pienentyneet huomattavasti lyhyessä ajassa ja ne on luokiteltu uhanalaisiksi. Lisätieto riistasaaliista on tarpeellinen, muttei mitenkään edistä kyseisten lajien hyvinvointia kiistatta uhatussa tilanteessa, jossa kaikki turha kuolleisuus on minimoitava. Useiden riistasorsalajien tilanne on niin huono, että niiden metsästyksestä on toistaiseksi

luovuttava. Nykytilanteessa niiden metsästys ei ole metsästyslain 20 §:n mukaista ("Metsästäystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu").

24 §

Kohdassa 21 ja 22 ehdotetaan pidennettäväksi kanalintujen syksyistä metsästysaikaa, lisättäisiin mahdollisuus koirasmetsojen metsästämiseen tammikuussa ja siirrettäisiin vuonna 2014 lainsäädäntöön luonnonsuojelijoiden vastustuksesta huolimatta lisättyä teeren talvimetsästystä 10 päivää myöhemmäksi.

Esityksellä pidennettäisiin lain mahdollistavaa metson metsästysaikaa 120 % (51 päivästä 112 päivään), pyyn metsästysaikaa 78 % (51 päivästä 91 päivään) ja teeren metsästysaikaa 56 % (72 päivästä 112 päivään).

Esitys on räikeässä ristiriidassa kanalintukantojen tilan kanssa. Riistakolmiolaskentojen mukaan teeren ja pyyn keskirunsaus on ollut edellisen kolmen vuoden (2015-2017) aikana 40 % pienempi kuin sitä edeltävänä kymmenenä vuotena (2005-2014) ja riekolla lähes puolet pienempi.

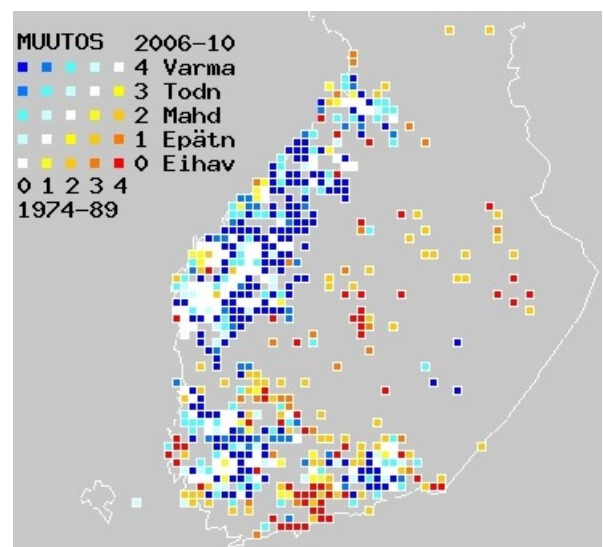
Esityksessä ei ole mitään ekologisia tai riistatieteellisiä perusteita muutokselle. Kanalintujen käyttäytyminen muuttuu syksyn vaihtuessa talveksi. Nykyasetuksen mukaisina metsästysaikoina (teeren tammikuun metsästystä lukuun ottamatta) metsästys on kohdistunut aikaan, jolloin kanalinnut ovat liikkuvaisempia ja nuorten lintujen osuus populaatiosta on suurimmillaan. Säiden kylmenemisen myötä kanalinnut vähentävät energian kulutustaan ja liikkumistaan. Varsinkin metsot ja pyyt pysyvät varsin tiukasti talvireviirillään ja ovat haluttomia lentämään karkuun. Metsästysajan pidentäminen johtaa suurempaan aikuissaaliiseen, lisää metsästystä linnuille hankalimpaan aikaan ja on tätä kautta populaatiolle haitallista.

Pidämme kanalintujen metsästystä talvella niiden elämän hankalimpana aikana hyvien metsästäskäytäntöjen vastaisena ja ehdotamme ministeriölle asetusta muutettavaksi siten, että sekä teeren että metson talvimetsästyksessä luovutaan, ja kaikkien metsäkanalintujen syysmetsästysaika säilytetään nykyisellään.

Vaikka ministeriön asetuksella voidaan vuosittain säädellä metsästysaikoja, lakimuutos mahdollistaisi entistä suuremman verotuksen kantojen nousuvuosina. Tämä estää kantojen elpymistä.

Pyydämme ministeriötä lisäämään metsäkanalintujen edellisen kymmenen vuoden kannankehitystiedot muistoon, jotta kansanedustajilla on riittävä käsitys lajien kannankehityksestä, kun he arvioivat lakiesitystä, jolla lisätään mahdollisuuksia lisätä taantuvien lajien metsästysverotusta.

Kohdassa 23 ehdotetaan peltopyyn metsästysajan jatkamista kahdella kuukaudella, jolloin peltopyyn metsästysaika kaksinkertaistuu 61 päivästä 122 päivään. Perustelujen mukaan taustalla on erityisesti tarve lisätä tarhattujen ja luontoon ammuttavaksi vapautettujen peltopyiden metsästyskautta. Pidämme läntistä kantaa olevien tarhattavien peltopyiden istuttamista toimintana, joka pitäisi lopettaa. Kyse on selkeästi vieraskannasta, joka voi potentiaalisesti risteytyä oman kantamme lintujen kanssa ja heikentää alkuperäispermää. Istutustoiminta on vajavaisesti valvottua. Se haittaa myös luonnonvaraisten peltopyiden esiintymisen ja luonnonvaraisen kannan muutosten seuranta. Käytännössä suuressa osassa lajin esiintymisaluetta ei ole nykyisin mahdollista tietää, onko alueella vain istutettuja vai sekä istutettuja että luonnonvaraisia peltopyitä. Asetusmuistoon tulisi ehdottomasti lisätä karttaselvitys siitä, miltä alueilta luonnonkanta on hävinnyt. Ohessa on Lintuatlaksen (www.lintuatlas.fi) kartta peltopyyn esiintymisen muutoksista 1970-luvun puolivälistä vuosiin 2006-2010.

Peltopyykanta on kaikkien tiedossamme oleviemme aineistojen (talvilintulaskennat, kesälaskennat, pihabongaus, Tiira-lintutietopalvelu) mukaan ollut viime vuosina **jyrkässä laskussa** aikaisemman positiivisen kehityksen jälkeen. Metsästyskauden pidentäminen tarhattuihin peltopyihin perustuvan, mutta myös alkuperäisen kannan vaarantavan metsästysmatkailun varjolla on vastuutonta. Vastuuta luonnonvaraisen peltopykannan hyvinvoinnista ei voi jättää vain vapaaehtoisille maanomistajille ja seuroille.

Peltopyyn metsästyksen tehostaminen sijasta suosittelemme ministeriölle, että **ministeriö kieltää vieraskannan tarhaamisen ja vapauttamisen** ja se suosittelee tarhakantoihin perustuvan peltometsästyksen lajiksi fasaania, jolloin ei aiheudu riskiä minkään lajin alkuperäiskannalle.

Peltopyyn metsästyskauden pidentämistä pidämme vastuuttomana ja esitämme ministeriölle metsästysajan pitämistä nykyisellään.

24 §:n toisessa momentissa ehdotetaan kanadan- ja merihanhen metsästäminen tehostamista sallimalla vapaa metsästys pelloilla 10. elokuuta alkaen. Muutosta perustellaan muun muassa hanhien aiheuttamien maatalousvahinkojen ja niihin liittyvän poikkeuslupaprosessien vähentämistarpeella, mutta myös kannanhallinnan ja metsästysmahdollisuuksien tarjoamisella.

Meri- ja kanadanhanhet välttävät ruokailua korkeassa kasvillisuudessa, kuten puimattomassa viljapellossa. Sen vuoksi ne aiheuttavat maatalousvahinkoja mainittuun aikaan lähinnä vain suurilla lakoalueilla ja niillä nurmilla, joilla vuoden viimeistä satoa ei ole vielä korjattu. Siksi yleinen metsästysoikeus 10. elokuuta alkaen ei ole tarpeen.

Voimme hyväksyä metsästäminen hanhien poistamiseksi niiltä lohkoilta, joilla ne potentiaalisesti aiheuttavat merkittävää vahinkoa, mutta yleinen vapaa metsästys pelloilla aikaisemmin vain sen vuoksi, että metsästäjät saivat enemmän metsästysmahdollisuuksia, ei ole hyväksyttävää.

Perusteluissa on puutteita koskien meri- ja kanadanhanhen muuton ajoittumista. Kanadanhanhet viivyttävät yleisesti Suomessa tavattavista hanhista kauimmin aina rantavesien jäätymiseen saakka ja merihanhet esiintyvät yleisesti runsaina pitkälle syyskuuhun niillä alueilla, missä niillä on tarjolla riittävästi metsästyshäirinnältä vapaita ruokailu ja lepäilypaikkoja. Perusteet metsästyskauden aikaistamiselle lintujen muuttokäyttäytymisen vuoksi ovat täten virheellisiä.

Myöhäisempiä **metsästysmahdollisuuksia pystytään lisäämään lisäämällä rannikolle metsästyshäirinnältä vapaita kosteikkoalueita.** Hanhilla, jotka käyvät pelloilla ruokailemassa, metsästyshäirinnältä vapaiden kosteikkoalueiden verkosto toimii riistasaaliin näkökulmasta erityisen hyvin. Metsästyskauden aikaistaminen vähentää riistaväen motivaatiota häirinnältä vapaiden kosteikkoalueiden perustamiseen.

Metsästysasetukseen esitetyt muutokset lisäävät metsästystä vakiintuneiden metsästyskausien ulkopuolella. Metsästys vaikuttaa paljon muihin luonnossa liikkuviin ihmisiin ja luontoon ollen nimenomaan muun alueiden käytön pois sulkeva toimenpide. Useat lintulajit ovat herkkiä ampumishäiriölle ja lähtevät lentoon satojen metrien, jopa kilometrin päästä ampumisesta, ja metsästys sulkee pois muut virkistysmahdollisuudet ellei kyse ole erityisen suuresta alueesta. Metsästyskauden pidentämisen **vaikutuksia muuhun luontoon kuin metsästyksen kohteena oleviin lajeihin eikä vaikutuksia ei-metsästäviin kansalaisiin ei ole muistiossa lainkaan käsitelty.**

Yhteenveto

Asetusmuutosesitys ei ole riistakantojen tilan ja yleisen edun mukainen, vaan palvelee vain metsästäjien lyhyen tähtäimen etuja. Muutoksella mahdollistetaan lintujen metsästyksen tehostaminen tilanteessa, jossa 46 % Suomen riistalintulajeista ja 63 % riistavesilintulajeista on luokiteltu kansainvälisten tieteellisten IUCN:n kriteerien mukaisesti uhanalaiseksi, ja kanalintukannat ovat alhaisemmalla tasolla kuin koskaan aikaisemmin. Vielä vuosituhaten vaihteessa yksikään riistalintulaji ei ollut uhanalainen.

Riistalintukantojen katastrofaalisesta tilasta huolimatta ministeriö ei esitä minkään lintulajin metsästystä rajoitettavaksi tai suurimmassa sukupuuttouhkassa olevien riistalajien siirtämistä luonnonsuojelulla suojelluksi.

Esitämme ministeriölle asetusmuutoksen uudelleen valmistelua lähtien niistä edellytyksistä, jotka metsästyslain 20 §:ssä on metsästyksen vaatimuksiksi todettu: *”Metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä.”*

Helsingissä 4.4.2018

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja